

Asia: VN/30583/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

1. Yleiset huomiot

Mitä ajatuksia selontekoluonnos herättää? Huom. Ilmoita tässä, mikäli yksityishenkilönä haluat, että lausuntosi näkyy myös hankeikkunassa.

Selonteko kaipaa lisää konkretiaa ja tasapainoisempaa näkökulmaa. Kulttuuri, luova talous ja matkailu ovat maaseudun elinvoiman ja vetovoiman kannalta olennaisia teemoja, mutta ne ovat jääneet luonnoksessa pieneen osaan. Kulttuurin saavutettavuus, luovan alan toimintaedellytykset, kestävän matkailun kehittäminen ja kädentaitojen säilyttäminen ovat keskeisiä elinolosuhteita ja aluetaloutta vahvistavia tekijöitä. Lisäksi tarvitaan lisää konkreettisia toimenpiteitä maaseudulle muuttamisen ja siellä pysymisen tukemiseksi, kuten liikenne- ja digiyhteyksien parantaminen sekä luontoperustaisen hyvinvoinnin vahvistaminen.

2. Maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmä

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmään liittyen olennaiset?

-

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

Kulttuuri- ja luovan talouden näkökulmat puuttuvat. Kansalliset strategiat, kuten Luovan talouden kasvustrategia ja Kulttuuripoliittinen selonteko, tulisi kytkeä poikkihallinnollisesti maaseutupoliittiseen suunnitteluun. Tämä mahdollistaa alueiden ja elinkeinojen yhteiskehittämisen. Lisäksi matkailun ja erityisesti kestävän matkailun rooli tulisi kirjata vahvemmin osaksi suunnittelujärjestelmää.

3. Maaseutualueiden tilannekuva ja muutostekijät

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutualueiden tilannekuvaan ja muutostekijöihin liittyen olennaiset?

-

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

Nykyinen tilannekuva ei riittävästi huomioi:

- Luovan alan ja kulttuuritoiminnan merkitystä elinvoimaisuuden, väestönkehityksen ja alueiden houkuttelevuuden kannalta.
- Maaseudun potentiaalia kansainvälisesti kiinnostavana kulttuuri- ja luovan alan keskuksena.
- Kestävän ja tiedostavan luontomatkailun taloudellisia ja ekologisia mahdollisuuksia.
- Pienten ja keskisuurten yritysten tukemisen merkitystä aluetaloudelle, erityisesti kädentaitojen, artesaaniaosaamisen ja perinnetaitojen osalta.

4. Kansallinen maaseutuvisio

Onko selonteossa kuvattu maaseutuvisio olennainen?

-

Puuttuuko maaseutuvisiosta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

Visio kaipaa täydentämistä seuraavilla näkökulmilla:

- Maaseutu tulevaisuuden kulttuuri- ja luovan alan keskuksena, jossa ammattilaisilla ja taiteilijoilla on hyvät toimintaedellytykset.
- Kulttuurinen elinvoima ja taide osana syntyvyyden, hyvinvoinnin ja alueiden houkuttelevuuden vahvistamista.
- Kestävän ja tiedostavan luontomatkailun kehittäminen, joka hyödyntää laadukasta infrastruktuuria ja toimivia digiyhteyksiä.
- Tyhjien rakennusten hyödyntäminen kulttuuri- ja matkailukäytössä.
- Pienten matkailukohteiden ketterä verkostoituminen ja asukkaiden osallistaminen.
- Kädentaitojen ja artesaaniaosaamisen brändääminen osaksi Suomen kilpailuetuja ja vientimahdollisuuksia

5. Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuosituks (Anna vastaukset monivalintakysymykseen kohdassa seitsemän Muut täydennystarpeet)

Ovatko selonteossa tunnistetut poikkihallinnolliset tavoitteet (5 kpl) ja kehittämissuosituks (24 kpl) olennaiset?

-

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet (1-3 kappaletta)?

-

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit tavoitteisiin tavoitekohtaisesti:

Tavoite: Voimistetaan toimintaedellytyksiä, luottamusta ja tulevaisuususkoa [kulttuurisen elinvoiman ja luontoperustaisen hyvinvoinnin kautta.]

**Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset kehittämissuositukset (1-5 kappaletta)?
(Merkitse kehittämissuosituksien numerot 1-24)**

-

Puuttuuko poikkihallinnollisista tavoitteista tai kehittämissuosituksista jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

Kulttuuri ja luova talous tulisi nostaa poikkihallinnolliseksi tavoitteeksi ja kehittämissuosituksiksi, sillä ne kytkeytyvät suoraan aluetalouteen, väestönkehitykseen ja hyvinvointiin.

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit kehittämissuosituksiin suosituskohtaisesti:

-

6. Liite: Maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus

Ovatko liitteessä kuvatut maaseutualueiden nykytilanne ja muutostekijät olennaiset?

-

Puuttuuko nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvauksesta jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

Liite ei riittävästi huomioi luovan talouden ja kulttuuritoiminnan merkitystä osana elinvoimaa. Myös kestävä matkailun ja luontoperustaisen hyvinvoinnin potentiaali jää vähälle huomiolle. Tyhjiä rakennusten hyödyntämistä kulttuurikäytössä ja perinnetaitojen merkitystä ei ole tunnistettu.

7. Muut täydennystarpeet (anna tässä kohdassa vastaukset kohdan viisi monivalintakysymyksiin)

Onko selonteossa muita täydennystarpeita?

-Kulttuuripoliittinen selonteko ja Luovan talouden kasvustrategia tulisi sisällyttää selontekoon ja kytkeä poikkihallinnollisesti maaseutupolitiikan toimenpiteisiin: Luovan talouden kasvustrategia ja Kulttuuripoliittinen selonteko osoittavat, että kulttuuri, taide ja luovat alat ovat paitsi identiteettiä vahvistavia, myös aluetaloutta kehittäviä voimavaroja. Luovan alan yrittäjät mahdollistavat laajoja kerrannaisvaikutuksia aluetalouteen. Ylipäätään kansallisten ohjelmien poikkihallinnollinen kytkeminen toisiinsa, mahdollistaa yhteiskehittämisen alueiden ja elinkeinojen saralla.

- Kädentaitojen ja artesaaniaosaamisen hyödyntäminen kilpailuetuna ja vientimahdollisuutena: Kädentaidot ja haptisen artesaaniaosaamisen erityispiirteet ovat keskeinen osa maaseutualueita ja tämä tematiikka voisi olla myös yksi vahva Suomen bränditekijä tulevaisuudessa. Perinnetaidon ja tiedon säilyttäminen ja hyödyntäminen on kilpailuetu eritoten matkailualalla sekä kestävä kehityksen saralla, mutta myös vientiteollisuudessa.

- Residenssimatkailun käyttöönotto nopeana maaseutumatkailun ja aluekehityksen piristäjänä:

Matkailu osana maaseutualueiden kehittämistä tulisi olla näkyvämminkin mukana maaseutupoliittisessa selonteossa. Selontekoon tulisi kirjata enemmän myös matkailun ekologista tulokulmaa, jossa suomalaisen luonnon ehdoilla luodaan kestävä matkailua yhdessä maaseutualueen toimijoiden kanssa.

Ns. Tiedostava luontomatkailu tarkoittaa laatukriteeristön luomista ja pitkäjänteistä suunnittelua, infraa, digitalisaation edistämistä ja digitaalisten yhteyksien toimivuutta.

Residenssimatkailua (tieteilijät ja taiteilijat maaseuduille vaikuttamaan ja läsnäoleviksi) voitaisiin käyttää nopeana maaseutumatkailun edistäjänä.

Pienten maaseutumatkailukohteiden ketterä ketjuttaminen yhteiseksi kartaksi ja asukkaiden kuuleminen kiinnittää ihmiset työhön ja toimeen omalla alueellaan.

- Pienten yritysten tukimekanismien vahvistaminen kestävän elinkeinopolitiikan ekosysteemin luomiseksi. Kestävän elinkeinopolitiikan ekosysteemin luominen erilaisten kannustimien avulla, joka vahvistaa aluetaloutta ja työllistymistä.

- Kulttuuriympäristön huomioiminen keskeisenä osana matkailua.

Rautsiala Virpi
Taiteen edistämiskeskus

Mäkinen Tiia-Mari
Taiteen edistämiskeskus - Sillanrakentajat TAIKE